

**ПИТАННЯ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТА КОСМЕТИЧНОЇ ХІМІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
4 КУРСУ (4,5 р.н.) VIII СЕМЕСТР
5 КУРСУ (5,5з) X СЕМЕСТР**

1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Лікарські засоби з групи вітамінів.

1. Лікарські засоби з *групи вітамінів*: загальна характеристика, класифікація, методи дослідження[6 С.455, 11С. 47, 16].

2. Вітаміни аліфатичного ряду[6 С.456-463, 11С. 48, 16]: **кислота аскорбінова**[1 С.388]; окислювально–відновлювальні і кислотні властивості, причини нестійкості. Пантотенова кислота, пангамова кислота. **Кальцію пантотенат, кальцію пангамат**. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

3. Вітаміни аліциклічного ряду[6 С.463-465, 11С. 53]: **ретиноли** (вітаміни групи А), **кальцифероли** (вітаміни групи Д). Фізичні і хімічні властивості, стабільність. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

4. Вітаміни ароматичного ряду[6 С.465-467, 11С. 55, 16]. Нафтохінони: філлохінон, менахінон (вітаміни групи К) та їх синтетичний аналог – **вікасол**. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

5. Хроманові вітаміни – токофероли (вітаміни групи Е) [6 С.468-470, 11С. 57]. **Токоферолу ацетат**. Окислювально–відновлювальні властивості. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

6. Фенілхроманові вітаміни (група Р) [6 С.470-472, 11С. 59]. Флавоноїди – рутин, кверцетин. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

7. Похідні піридину (вітаміни групи РР) [6 С.472-476, 11С. 60, 16]. **Кислота ніотинова**[1 С.396] та її **амід**[1 С.424]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

8. Оксиметилпіридинові вітаміни (група В₆) [6 С.476-478, 11С. 63, 16]. **Піридоксину гідрохлорид**[1 С.435]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

9. Похідні піримідинотіазолу (тіаміну) [6 С.478-483, 11С. 65, 16]. **Тіаміну хлорид**[1 С.456], **тіаміну бромід**[1 С.454]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

10. Похідні ізоаллоксазину[6 С.483-485, 11С. 69, 16]. **Рибофлавін** (вітамін

В₂) [2 С.445]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

11. Похідні птерину[6 С.485-488, 11С. 70]. **Кислота фолієва** (віт. В₉) [2 С.376] та її антагоніст – метотрексат. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

12. Коринові вітаміни (група В₁₂) [6 С.488-489, 11С. 73]. **Ціанокобаламін**[3 С.589]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

Лікарські засоби з групи гормонів та їх синтетичних аналогів.

1. Загальна характеристика, класифікація. Взаємозв'язок між хімічною будовою і фізіологічною дією гормонів [6 С.490, 11С. 74, 17].

2. Гормони - похідні *амінокислот*. Гормони щитовидної залози. **Тиреоїдин**, вимоги до якості і методи аналізу[6 С.491, 11 С. 75]. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

3. Гормони *мозкового шару надниркових залоз*[6 С.492-498, 11С. 76-80, 17]: **адреналін, норадреналін**. Адреналіну тартрат [2 С.283] та норадреналіну гідротартрат та їх синтетичний аналог – **фенілефрину гідрохлорид** (мезатон) [3 С. 566]. Окислювально–відновлювальні властивості, проблема стабільності. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

4. Гормони *коркового шару надниркових залоз* [6 С.501-506, 11С.83-88, 17]. Розвиток і сучасний стан хімії кортикостероїдів як лікарських засобів. Залежність між будовою і біологічною активністю. Мінералокортикостероїди, глюкокортикостероїди. Шляхи підвищення біологічної активності. **Дезоксикортикостерону ацетат, кортизону ацетат, гідрокортизону ацетат** [1 С.349], **преднізолон** [3 С.531]. Галогенопохідні напівсинтетичних аналогів кортикостероїдів. **Дексаметазон**. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

5. Гормони *статевих залоз*. Андрогенні гормони як лікарські засоби [6 С.510-513, 11С. 90-93]: **тестостерону пропіонат**[3 С.559], **метилтестостерон**. Властивості, методи аналізу. Біологічні передумови створення напівсинтетичних лікарських речовин анаболічної дії (метандростенолон, метиландростендіол, феноболін, ретаболіл). Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

6. **Гестагенні** гормони і їх синтетичні аналоги [6С.508-509, 11С. 89-90]. **Прогестерон, прегнін**. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

7. **Естрогени** [6 С.514-517, 11С. 93-96, 17]. Естрон і естрадіол як лікарські

речовини. **Етинілестрадіол**. Синтетичні аналоги нестероїдної структури: **синестрол**. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

8. **Лікарські засоби з групи антибіотиків** [6 С.521-524, 11 С. 99-101, 17]. Загальна характеристика. Методи добування антибіотиків і шляхи створення нових антибіотиків. Біологічні, хімічні і фізико-хімічні методи кількісного визначення антибіотиків. Поняття одиниці антибіотичної активності. Класифікація антибіотиків.

9. Антибіотики *аліциклічного* ряду (*тетрацикліни*) [6 С.524-528, 11 С. 102-103]. Взаємозв'язок між будовою і біологічною дією. **Тетрациклін**[3 С.561]; його напівсинтетичні похідні: **доксицикліну хіклат** (вібраміцин) [2 С. 229], **метацикліну гідрохлорид** (рондоміцин). Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

10. Антибіотики *ароматичного* ряду [6 С.528-535, 11 С. 105-110, 17]. **Хлорамфенікол** (левоміцетин) [3 С. 573]. Стереоізомерія, зв'язок між будовою, біологічною активністю і токсичністю. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

11. Антибіотики *гетероциклічного* ряду. **Пеніциліни** [6 С.536-542, 11 С.111-116, 17]. Загальна характеристика хімічної структури, порівняльна стійкість до хімічних реагентів і ферментів. **Бензилпеніцилін**, його **натрієва**[2 С.295], **калієва**[1 С.329] і **новокаїнова**. солі, **феноксиметилпеніцилін**. Напівсинтетичні пеніциліни на основі 6-АПК: оксациліну натрієва сіль, ампіциліну натрієва сіль, амоксициліну тригідрат, амоксиклав, карбеніциліну динатрієва сіль. Загальні фізико-хімічні властивості. Стабільність, хімічна несумісність, зберігання. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

12. **Цефалоспори́ни** [6 С.542-545, 11 С. 116-120, 17]. Хімічна структура, синтез похідних на основі 7-АДЦК (цефалексин, цефтріаксону натрієва сіль, цефазолін, цефалоридин) і 7-АЦК (цефотаксиму натрієва сіль, цефалотин, цефепірін, цефуроксим). Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

13. **Антибіотики-аміноглікозиди** [6 С.545-548, 11 С. 120-121]. **Стрептоміцину сульфат**[2 С.453], канаміцину моносульфат, гентаміцину сульфат. Методи аналізу. Застосування в медицині та косметології.

2. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО АУДИТОРНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Лікарські речовини з групи вітамінів

№	Тести
1.	102. Провізор-аналітик досліджує лікарську речовину з групи вітамінів. Яку речовину називають вітаміном С? <i>A</i> * кислоти аскорбінову <i>B</i> кислоти барбітурову <i>C</i> кислоти нікотинову <i>D</i> кислоти фолієву <i>E</i> кислоти саліцилову
2.	385. Ідентифікацію кислоти аскорбінової за ДФУ провізор-аналітик проводить з використанням реактиву: <i>A</i> *нітрату срібла <i>B</i> сульфату цинку <i>C</i> оксалату амонію <i>D</i> хлориду кальцію <i>E</i> нітрату барію Наведіть рівняння реакції, вкажіть аналітичний ефект реакції.
3.	468. В практиці контрольно-аналітичних лабораторій застосовується розчин 2,6-дихлорфеноліндофенолу, синій колір якого знебарвлюється під дією відновників. Укажіть лікарський препарат, який можна ідентифікувати за допомогою розчину 2,6-дихлорфеноліндофенолу: <i>A</i> *аскорбінова кислота <i>B</i> саліцилова кислота <i>C</i> нікотинова кислота <i>D</i> бензойна кислота <i>E</i> ацетилсаліцилова кислота Наведіть рівняння реакції.
4.	Провізор-аналітик виконує аналіз кислоти аскорбінової згідно вимог ДФУ. Для визначення домішки кислоти щавлевої він використовує розчин: <i>A</i> * кальцію хлориду <i>B</i> натрію хлориду <i>C</i> натрію гідрокарбонату <i>D</i> натрію тіосульфату <i>E</i> натрію сульфату
5.	474. Кислоту аскорбінову кількісно можна визначити: <i>A</i> *алкаліметрично <i>B</i> ацидиметрично <i>C</i> нітритометрично <i>D</i> комплексонометрично <i>E</i> тіоціанатометрично Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

* - правильна відповідь

6.	<p>137. У контрольно-аналітичну лабораторію на аналіз поступила субстанція кислоти аскорбінової. Відповідно до вимог ДФУ кількісний вміст кислоти аскорбінової визначають методом:</p> <p><i>A</i> *йодометрії <i>B</i> нітритометрії <i>C</i> ацидиметрії <i>D</i> броматометрії <i>E</i> комплеконометрії</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
7.	<p>290. Провізор-аналітик визначив кількісний вміст кислоти аскорбінової йодатометричним методом. Титрування він повинен виконувати у присутності:</p> <p><i>A</i> *калію йодиду <i>B</i> амонію нітрату <i>C</i> кальцію сульфату <i>D</i> магнію хлориду <i>E</i> натрію броміду</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
8.	<p>299. При визначенні кількісного вмісту аскорбінової кислоти в лікарській формі провізор-аналітик використовував алкаліметричний метод. На яких властивостях аскорбінової кислоти засновано це визначення?</p> <p><i>A</i> *на кислотних <i>B</i> на відновних <i>C</i> на окислювальних <i>D</i> на основних <i>E</i> на амфотерних</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
9.	<p>325. Провізор-аналітик аптеки проводить кількісний аналіз порошку, який містить кислоту глютамінову і кислоту аскорбінову. Яким методом він повинен визначити кількісний вміст кислоти аскорбінової в присутності кислоти глютамінової.</p> <p><i>A</i> *йодометричним методом <i>B</i> нітритометричним методом <i>C</i> комплексонометричним методом <i>D</i> алкаліметричним методом <i>E</i> ацидиметричним методом</p>
10.	<p>336. При проведенні кількісного визначення кислоти аскорбінової йодометричним методом згідно ДФУ як індикатор використовується:</p> <p><i>A</i> *крохмаль <i>B</i> дифенілкарбазон <i>C</i> бромфеноловий синій <i>D</i> фенолфталеїн <i>E</i> мурексид</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
11.	<p>47. Наявність катіону кальцію в субстанції кальцію пангамату можна підтвердити реакцією з розчином:</p> <p><i>A</i> * амонію оксалату <i>B</i> амонію нітрату <i>C</i> калію нітрату <i>D</i> калію хлориду <i>E</i> аміаку</p> <p>Наведіть рівняння реакції, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
12.	<p>152. У контрольно-аналітичній лабораторії досліджується субстанція кальцію пангамату. З яким реактивом катіон кальцію утворює білий осад?</p> <p><i>A</i> *амонію оксалатом</p>

	<p><i>B</i> натрію хлоридом <i>C</i> калію перманганатом <i>D</i> калію бромідом <i>E</i> натрію кобальти нітритом Наведіть рівняння реакції.</p>
13.	<p>384. З метою ідентифікації пангамату кальцію проводять його лужний гідроліз у присутності гідроксиламіну. В результаті реакції утворюється гідроксамова кислота, яку провізор-аналітик повинен ідентифікувати з наступним реактивом: <i>A</i> *хлоридом заліза (III) <i>B</i> тетраїодомеркурат калію <i>C</i> срібла нітрату <i>D</i> натрію гідрокарбонат <i>E</i> молібдатом амонію Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
14.	<p>246 Якою реакцією провізор-аналітик підтверджує наявність естерної групи у лікарській речовині “Кальцію пангамат”? <i>A</i> * Утворення забарвленого гідроксамату <i>B</i> Утворення йодоформу <i>C</i> Утворення маслянистого осаду <i>D</i> Утворення мурексиду <i>E</i> Утворення білого осаду</p>
15.	<p>74. За допомогою якої реакції провізор-аналітик підтверджує наявність складноефірної групи у кальції пангаматі? <i>A</i> *утворення гідроксамату заліза (III) <i>B</i> утворення йодоформу <i>C</i> утворення азобарвника <i>D</i> утворення індофенолу <i>E</i> утворення ауринового барвника</p>
16.	<p>378. У контрольно-аналітичну лабораторію поступила субстанція кальцію пантотенату. Для кількісного визначення препарату провізору-аналітику слід використати метод: <i>A</i> *комплексонометрії <i>B</i> йодометрії <i>C</i> йодхлорметрії <i>D</i> меркуриметрії <i>E</i> аргентометрії</p>
17.	<p>46. Спеціаліст контрольно-аналітичної лабораторії проводить кількісне визначення катіону кальцію в субстанції кальцію пантотенату. Вкажіть цей метод: <i>A</i> *комплексометрія <i>B</i> ацидиметрія <i>C</i> аргентометрія <i>D</i> цериметрія <i>E</i> нітритометрія Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
18.	<p>196. Кількісний вміст ергокальциферолу [Ergocalciferolum] у лікарських засобах визначають методом: <i>A</i> *фотокolorиметрії <i>B</i> поляриметрії <i>C</i> перманганатометрії <i>D</i> кондуктометрії <i>E</i> гравіметрії</p>
19.	<p>48. На аналіз в контрольно-аналітичну лабораторію поступив розчин вікасолу для ін'єкцій. Однією з реакцій ідентифікації препарату є реакція з кислотою сульфатною (конц.). Що при цьому спостерігається:</p>

	<p><i>A</i> *відчувається запах сірчастого газу <i>B</i> зміна забарвлення розчину <i>C</i> відчувається запах амоніаку <i>D</i> відчувається запах бензальдегіду <i>E</i> виділення бульбашок газу</p>
20.	<p>26. Яку з нижчеперелічених лікарських речовин провізор-аналітик аптеки може кількісно визначити методом цериметрії? <i>A</i> *вікасол <i>B</i> кислоту ацетилсаліцилову <i>C</i> натрію бензоат <i>D</i> фенілсаліцилат <i>E</i> фенобарбітал Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
21.	<p>372. Провізор аналітик проводить кількісне визначення вікасолу методом цериметрії. Титрованим розчином в цьому методі є: <i>A</i> *розчин церію (IV) сульфату <i>B</i> розчин хлоридної кислоти <i>C</i> розчин натрію гідроксиду <i>D</i> розчин калію йодату <i>E</i> розчин калію перманганату Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
22.	<p>31. Після гідролізу рутину у кислому середовищі можна виявити сполуку: <i>A</i> *глюкозу <i>B</i> крохмаль <i>C</i> сахарозу <i>D</i> лактозу <i>E</i> декстрин</p>
23.	<p>2 Хімік ВТК ідентифікує субстанцію рутину відповідно до вимог АНД. Наявність залишку глюкози підтверджена за допомогою мідно-тарtratного реактиву (реактиву Фелінга) по утворенню: <i>A</i> *цегляно-червоного осаду <i>B</i> темно-синього осаду <i>C</i> синьо-фіолетового осаду <i>D</i> темно-сірого осаду <i>E</i> сріблясто-блакитного осаду</p>
24.	<p>40. Кількісне визначення субстанції рутину проводять спектрофотометричним методом. Розрахувати кількісний вміст провізор-аналітик зможе, якщо виміряє: <i>A</i> *оптичну густину <i>B</i> рН розчину <i>C</i> кут обертання <i>D</i> температуру плавлення <i>E</i> показник заломлення Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.</p>
25.	<p>33. При кип'ятінні нікотинаміду з розчином натрію гідроксиду відчувається запах: <i>A</i> *аміаку <i>B</i> піридину <i>C</i> бензальдегіду <i>D</i> формальдегіду <i>E</i> етилацетату Наведіть рівняння реакції.</p>
26.	<p>102 Який з наведених лікарських засобів кількісно можна визначити титруванням перхлоратною кислотою в ацетатній кислоті не додаючи меркурію (II) ацетат: <i>A</i> *Нікотинамід <i>B</i> Тропацін</p>

	<p><i>C</i> Тіаміну хлорид <i>D</i> Промедол <i>E</i> Папаверину гідрохлорид</p>
27.	<p>82. При проведенні кількісного визначення субстанції нікотинаміду провізор-аналітик Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів використовує метод:</p> <p><i>A</i> * ацидиметрії у неводному середовищі <i>B</i> алкаліметрії, пряме титрування <i>C</i> ацидиметрії у водному середовищі <i>D</i> аргентометрії <i>E</i> Комплексонометрії</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
28.	<p>400. Аналітик проводить контроль якості кислоти нікотинової згідно вимог ДФУ. За допомогою якого реактиву можна підтвердити наявність піридинового циклу в її структурі?</p> <p><i>A</i> *розчину ціаноброміду <i>B</i> розчину натрію нітропрусиду <i>C</i> розчину калію фероціаніду <i>D</i> розчину нінгідрину <i>E</i> розчину бензальдегіду</p> <p>Наведіть рівняння реакції, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
29.	<p>39. Під час визначення кількісного вмісту нікотинової кислоти в лікарській формі провізор-аналітик використав алкаліметричний метод. На яких властивостях нікотинової кислоти ґрунтується це визначення?</p> <p><i>A</i> *на кислотних <i>B</i> на окисних <i>C</i> на основних <i>D</i> на амфотерних <i>E</i> на відновних</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
30.	<p>156. Кількісний вміст кислоти нікотинової згідно ДФУ визначають методом:</p> <p><i>A</i> *алкаліметрії <i>B</i> аргентометрії <i>C</i> нітритометрії <i>D</i> перманганатометрії <i>E</i> броматометрії</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
31.	<p>150. Наявність в структурі піридоксину гідрохлориду фенольного гідроксилу можна підтвердити за допомогою розчину:</p> <p><i>A</i> *заліза(III) хлориду <i>B</i> калію перманганату <i>C</i> натрію сульфату <i>D</i> срібла нітрату <i>E</i> натрію нітриту</p> <p>Наведіть рівняння реакції, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
32.	<p>302. Наявність якої функціональної групи в молекулі піридоксину гідрохлориду робить можливим проходження реакції з хлоридом окисного заліза?</p> <p><i>A</i> *фенольного гідроксилу <i>B</i> піридинового циклу <i>C</i> спиртового гідроксилу <i>D</i> метильної групи <i>E</i> оксиметильної групи</p> <p>Наведіть рівняння реакції, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
33.	<p>75. Кількісне визначення субстанції піридоксину гідрохлориду за вимогами ДФУ проводять методом:</p>

	<p><i>A</i> *Ацидиметрії в неводному середовищі <i>B</i> Гравіметрії <i>C</i> Комплексонометрії <i>D</i> Аргентометрії <i>E</i> Нітритометрії Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
34.	<p>494. Провізор-аналітик лабораторії Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів проводить ідентифікацію "Тіаміну гідроброміду" з розчином калію фериціаніду у лужному середовищі. При цьому він спостерігає світло-блакитну флуоресценцію спиртового шару в УФ-світлі. Вкажіть, який продукт при цьому утворюється? <i>A</i> *тіохром <i>B</i> мурексид <i>C</i> талейохінін <i>D</i> нінгідрин <i>E</i> хіноні мін Наведіть рівняння реакцій.</p>
35.	<p>514. На аналіз в контрольній-аналітичній лабораторії поступила субстанція тіаміну хлориду. Однією з реакцій ідентифікації його є реакція утворення: <i>A</i> *тіохрому <i>B</i> азобарвника <i>C</i> талейохініну <i>D</i> мурексиду <i>E</i> індофенолу</p>
36.	<p>376. Для ідентифікації тіаміну броміду провізор-аналітик провів реакцію утворення тіохрому. Який реактив він повинен використати? <i>A</i> *калію фериціанід <i>B</i> кальцію хлорид <i>C</i> калію бромід <i>D</i> натрію гідроксид <i>E</i> заліза (II) сульфат Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
37.	<p>402. Провізор-аналітик визначає доброякісність тіаміну гідроброміду згідно з вимогами ДФУ. Який допоміжний реактив він використовує при визначенні домішки сульфатів в цьому препараті? <i>A</i> *оцтова кислота <i>B</i> азотна кислота <i>C</i> сірчана кислота <i>D</i> бензойна кислота <i>E</i> саліцилова кислота</p>
38.	<p>27. Провізор-аналітик контрольній-аналітичній лабораторії проводить повний аналіз тіаміну гідрохлориду згідно вимог ДФУ. Вкажіть який метод він використає для кількісного визначення препарату: <i>A</i> *кислотно-основного титрування у неводному середовищі <i>B</i> аргентометрії <i>C</i> алкаліметрії <i>D</i> меркуриметрії <i>E</i> йодометрії Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
39.	<p>165. Кількісний вміст тіаміну броміду в порошках провізор-аналітик може визначити методом: <i>A</i> *алкаліметрії <i>B</i> нітритометрії <i>C</i> броматометрії</p>

	<p><i>D</i> перманганометрії <i>E</i> Комплексонометрії Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
40.	<p>77. В контрольно-аналітичній лабораторії виконується аналіз субстанції тіаміну гідрохлориду згідно вимог ДФУ. Наважку субстанції титрують 0,1 моль/л розчином: <i>A</i> * Натрію гідроксиду <i>B</i> Калію перманганату <i>C</i> Амонію тіоціонату <i>D</i> Натрію едетату <i>E</i> Калію бромату</p>
41.	<p>131. Для кількісного визначення субстанції кислоти фолієвої згідно ДФУ використовують фізико-хімічний метод. Назвіть цей метод. <i>A</i> *рідинна хроматографія <i>B</i> іонообмінна хроматографія <i>C</i> ультрафіолетова спектрофотометрія <i>D</i> рефрактометрія <i>E</i> поляриметрія</p>
42.	<p>301. Провізор-аналітик, аналізуючи вітамінні очні краплі, при розгляді в УФ-світлі спостерігав яскраву зеленувато-жовту флюоресценцію. Це свідчить про наявність: <i>A</i> *рибофлавіну <i>B</i> тіаміну броміду <i>C</i> кислоти фолієвої <i>D</i> кислоти аскорбінової <i>E</i> вікасолу</p>
43.	<p>439. У контрольно-аналітичній лабораторії досліджується лікарська речовина. Водний розчин якої з перерахованих речовин має інтенсивну жовтувато-зелену флуоресценцію, яка зникає при додаванні мінеральних кислот або лугів? <i>A</i> *рибофлавін <i>B</i> кислота аскорбінова <i>C</i> глібенкламід <i>D</i> піридоксину гідрохлорид <i>E</i> тимол</p>
44.	<p>74. У контрольно-аналітичній лабораторії досліджується субстанція кальцію пангамату. З яким реактивом катіон кальцію утворює білий осад? <i>A</i> *амонію оксалатом <i>B</i> натрію хлоридом <i>C</i> калію перманганатом <i>D</i> калію бромідом <i>E</i> натрію кобальти нітритом Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.</p>
45.	<p>130. Один з перелічених лікарських засобів не належить до групи вітамінів: <i>A</i> * кальцію глюконат <i>B</i> кальцію пангамат <i>C</i> кальцію пантотенат <i>D</i> ергокальциферол <i>E</i> кислота нікотина</p>

Лікарські речовини з групи гормонів, їх напівсинтетичних та синтетичних аналогів

№	Тести
1.	<p>У контрольно-аналітичній лабораторії необхідно проаналізувати препарати гормонів щитовидної залози (тиреоїдин). Аналітик при їх ідентифікації зобов'язаний провести реакцію на:</p> <p><i>A</i> *органічно зв'язаний йод <i>B</i> ароматичну аміногрупу <i>C</i> нітрогрупу <i>D</i> стероїдний цикл <i>E</i> складноефірну групу</p>
2.	<p>На наявність якої речовини в тиреоїдині вказує утворення жовтого забарвлення після кип'ятіння з розчином натрію гідроксиду, а після подальшого додавання сульфатної кислоти розведеної – знебарвлення розчину і випадіння колоїдного осаду:</p> <p><i>A</i> *білка <i>B</i> вуглеводів <i>C</i> жирів <i>D</i> алкалоїдів <i>E</i> вітамінів</p>
3.	<p>Провізор-аналітик проводить експрес-аналіз очних крапель, що містять адреналіну гідротартрат. Після додавання розчину хлориду заліза (Ш) утворилося смарагдово-зелене забарвлення, що свідчить про наявність в молекулі адреналіну:</p> <p><i>A</i> *фенольних гідроксильних груп <i>B</i> альдегідних груп <i>C</i> ароматичних аміногруп <i>D</i> складноефірних груп <i>E</i> карбоксильних груп</p>
4.	<p>Провізор-аналітик визначає кількісний вміст адреналіну тартрату відповідно до вимог ДФУ методом кислотно-основного титрування в неводному середовищі. В якості титрованого розчину він використав розчин:</p> <p><i>A</i> *кислоти хлорної <i>B</i> натрію гідроксиду <i>C</i> калію бромату <i>D</i> йоду <i>E</i> натрію нітриту</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
5.	<p>Провізор-аналітик проводить кількісне визначення субстанції адреналіну тартрату методом кислотно-основного титрування у неводному середовищі. Який індикатор використовують згідно вимогам ДФУ?</p> <p><i>A</i> *кристалічний фіолетовий <i>B</i> метиловий оранжевий <i>C</i> фенолфталеїн <i>D</i> бромфеноловий синій <i>E</i> еріохром чорний</p> <p>Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
6.	<p>В контрольно-аналітичну лабораторію для аналізу поступила субстанція “Adrenalini tartras”. Кількісне визначення цієї субстанції провізору-аналітику відповідно до вимог ДФУ слід проводити методом:</p> <p><i>A</i> *ацидиметрії у неводному середовищі <i>B</i> комплексонометрії <i>C</i> йодометрії <i>D</i> нітриметрії</p>

	<i>E</i> броматометрії Наведіть рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.
7.	Хімічна назва (1R)-1-(3,4-дигідроксифеніл)-2-(метиламіно)етанолу гідроген (2R, 3R)-дигідроксибутандіоат відповідає субстанції лікарської речовини: <i>A</i> * адреналіну тартрату <i>B</i> левоміцетину <i>C</i> кислоті аскорбіновій <i>D</i> норадреналіну тартрату <i>E</i> індометацину
8.	Провізор – аналітик проводить ідентифікацію фенілефрину гідрохлориду (мезатону) згідно ДФУ по утворенню фіолетового забарвлення при взаємодії з розчином: <i>A</i> * міді сульфату <i>B</i> калію броміду <i>C</i> магнію сульфату <i>D</i> натрію нітрату <i>E</i> амонію гідро хлориду Наведіть рівняння реакцій.
9.	Провізор – аналітик визначає кількісний вміст фенілефрину гідрохлориду (мезатону) згідно ДФУ методом: <i>A</i> *алкаліметрії <i>B</i> нітритометрії <i>C</i> комплексонометрії <i>D</i> перманганатометрії <i>E</i> тіоціанатометрії Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.
10.	Провізор-аналітик проводить кількісне визначення мезатону. Яким з перелічених методів він може скористатися? <i>A</i> *броматометрії <i>B</i> нітритометрії <i>C</i> ацидиметрії <i>D</i> комплексонометрії <i>E</i> гравіметрії Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.
11.	Структурною основою стероїдних гормонів є скелет вуглеводню - циклопентанпергідрофенантрону. Назвіть гормон, який має стероїдну будову. <i>A</i> * естрон <i>B</i> адреналін <i>C</i> тироксин <i>D</i> синестрол <i>E</i> окситоцин
12.	Структурною основою стероїдних гормонів є циклопентанпергідрофенантрен. Яку природну сполуку використовують для добування тестостерону пропіонату <i>A</i> *холестерин <i>B</i> індол <i>C</i> циклопентан <i>D</i> фенантрен <i>E</i> антрацен
13.	Для ідентифікації преднізолону провізору-аналітику потрібно довести наявність альфа-кетольної групи. Який реактив йому слід для цього використати? <i>A</i> * Мідно-тартратний реактив (реактив Фелінга) <i>B</i> Реактив Майєра <i>C</i> Реактив Драгендорфа <i>D</i> Реактив Фішера <i>E</i> Реактив Вагнера

	Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.
14.	<p>Наявність якої функціональної групи обумовлює позитивну реакцію спиртових розчинів препаратів кортикостероїдів (преднізон, преднізолон) з мідно-тарtratним реактивом (реактивом Фелінга):</p> <p><i>A</i> *α-кетольної групи <i>B</i> прегнанового циклу <i>C</i> оптично активного атому карбону <i>D</i> ненасиченим вуглеводним зв'язком <i>E</i> фенольним гідроксилом</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
15.	<p>При ідентифікації гормонів, які містять складноєфірну групу, можна використати реакцію утворення:</p> <p><i>A</i> *гідроксамату заліза(III) <i>B</i> індофенолу <i>C</i> берлінської блакиті <i>D</i> азобарвника <i>E</i> солі діазонію</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
16.	<p>При дослідженні субстанції тестостерону пропіонату провели гідроксамову реакцію, це вказує на наявність в молекулі групи:</p> <p><i>A</i> *складноєфірної <i>B</i> гідроксильної <i>C</i> карбонільної <i>D</i> альдегідної <i>E</i> ароматичної аміногрупи</p>
17.	<p>У молекулі кортизону ацетату міститься складноєфірна група. Для підтвердження наявності цієї групи в лікарській речовині аналітиком була використана реакція:</p> <p><i>A</i> *гідроксамової проби <i>B</i> талейохінної проби <i>C</i> йодоформної проби <i>D</i> мурексидної проби <i>E</i> проба Бейльштейна</p>
18.	<p>У молекулі кортизону ацетату міститься естерна група. Для підтвердження наявності цієї групи в лікарській речовині аналітиком була використана:</p> <p><i>A</i> *гідроксамова проба <i>B</i> реакція Вітали - Морена <i>C</i> реакція з оксалатом амонію <i>D</i> мурексидна проба <i>E</i> реакція з бромною водою</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
19.	<p>Провізор-аналітик для ідентифікації дезоксикортикостерону ацетату провів реакцію на стероїдний цикл, у результаті якої утворилося вишнево-червоне забарвлення з зеленою флюоресценцією. Який реактив було додано?</p> <p><i>A</i> * конц. сульфатну кислоту <i>B</i> розчин йоду <i>C</i> феруму (III) хлорид <i>D</i> хлороформ <i>E</i> розчин калію гідроксиду</p>
20.	<p>Основним методом кількісного визначення кортикостероїдів є:</p> <p><i>A</i> *Спектрофотометрія <i>B</i> Потенціометрія <i>C</i> Цериметрія <i>D</i> Аргентометрія <i>E</i> Ацидиметрія</p>

	Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.
21.	<p>Кількісний вміст кортизону ацетату ДФУ рекомендує визначати методом спекрофотометрії. Для цього необхідно виміряти:</p> <p><i>A</i> *оптичну густину <i>B</i> показник заломлення <i>C</i> кут обертання <i>D</i> температуру плавлення <i>E</i> в'язкість</p> <p>Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.</p>
22.	<p>В контрольно-аналітичну лабораторію для аналізу надійшли ампули тестостерону пропіонату. Кількісне визначення згідно вимог АНД провізор-аналітик повинен проводити наступним методом:</p> <p><i>A</i> *УФ-спектрофотометричним <i>B</i> ІЧ-спектрофотометричним <i>C</i> хроматографічним <i>D</i> фотоколориметричним <i>E</i> гравіметричним</p>
23.	<p>Для кількісного визначення синестеролу використовують метод ацетилювання. На чому ґрунтується цей метод:</p> <p><i>A</i> *на отриманні складних ефірів <i>B</i> на отриманні кислот <i>C</i> на отриманні основ <i>D</i> на отриманні солей <i>E</i> на отриманні малорозчинних сполук</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
24.	<p>Встановлення масової частки синестролу в олійному розчині препарату після екстракції діючої речовини водним розчином натрію гідроксиду спеціаліст Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів проводить методом:</p> <p><i>A</i> *броматометрії <i>B</i> перманганатометрії <i>C</i> комплексонометрії <i>D</i> нітритометрії <i>E</i> алкаліметрії</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
25.	<p>Хімік-аналітик ЦЗЛ проводить кількісне визначення субстанції діетилстільбестролу методом алкаліметрії після попереднього ацетилювання. Ацетилювання виконують за допомогою:</p> <p><i>A</i> *оцтового ангідриду <i>B</i> бензолу <i>C</i> ацетону <i>D</i> діоксану <i>E</i> диметилформаміду</p>

Лікарські речовини з групи антибіотиків та їх напівсинтетичних аналогів

№	Тести
1	<p>Наявність якої функціональної групи в молекулі тетрациклінових антибіотиків обумовлює утворення азобарвників при взаємодії з різними діазосполуками?</p> <p><i>A</i> фенольного гідроксилу <i>B</i> диметиламіногрупи <i>C</i> спиртового гідроксилу <i>D</i> карбоксамідної групи <i>E</i> метильної групи</p>
2	<p>Позитивна реакція антибіотиків тетрациклінового ряду з розчином заліза (III) хлориду обумовлена наявністю в їх структурі:</p> <p><i>A</i> *фенольного гідроксилу <i>B</i> первинної ароматичної аміногрупи <i>C</i> спиртового гідроксилу <i>D</i> карбоксильної групи <i>E</i> кетогрупи</p>
3	<p>Підтвердити наявність нітрогрупи в структурі левоміцетину можна після відновлення нітрогрупи до аміногрупи за допомогою реакції утворення:</p> <p><i>A</i> *азобарвника <i>B</i> індофенолу <i>C</i> тіохрому <i>D</i> флуоресцеїну <i>E</i> талейохініну</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
4	<p>Ароматичну нітрогрупу в левоміцетині можна ідентифікувати з розчином:</p> <p><i>A</i> *натрію гідроксиду <i>B</i> водню пероксиду <i>C</i> бромної води <i>D</i> заліза (III) хлориду <i>E</i> 2,4-динітрохлорбензолу</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
5	<p>За ДФУ кількісне визначення бензилпеніциліну натрієвої солі проводять методом:</p> <p><i>A</i> *рідинної хроматографії <i>B</i> гравіметрії <i>C</i> йодометрії <i>D</i> алкаліметрії <i>E</i> аргентометрії</p>
6	<p>Провізор-аналітик підтверджує наявність катіону натрію в ампіцициліна натрієвій солі за утворенням білого осаду з розчином:</p> <p><i>A</i> *калію піроантимонату <i>B</i> калію дихромата <i>C</i> калію перманганату <i>D</i> калію нітрату <i>E</i> калію хлориду</p> <p>Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
7	<p>Який із наведених пеніцилінів є природним?</p> <p><i>A</i> *феноксиметилпеніцилін <i>B</i> оксацилін <i>C</i> ампіцилін <i>D</i> карбеніцилін <i>E</i> амоксицилін</p>
8	<p>Структурною основою лікарських засобів природних і напівсинтетичних пеніцилінів є:</p> <p><i>A</i> *6-амінопеніциланова кислота</p>

	<p><i>B</i> 7-аміноцефалоспорована кислота <i>C</i> 7-амінопеніциланова кислота <i>D</i> 8-амінопеніциланова кислота <i>E</i> 7-амінодезацетоксицефалоспорована кислота</p>
9	<p>Нестійкість пеніцилінів обумовлена, перш за все, наявністю в їх структурі: <i>A</i> *бета-лактамного циклу <i>B</i> карбамідної групи <i>C</i> карбоксильної групи <i>D</i> метильних груп <i>E</i> тiazолідинового циклу</p>
10	<p>Наявність бета-лактамного циклу у пеніцилінів зумовлює утворення пеніцилоїногідроксамату червоного кольору з: <i>A</i> *феруму(III) хлоридом <i>B</i> калію ферроціанідом <i>C</i> натрію сульфатом <i>D</i> хромотроповою кислотою <i>E</i> натрію гідроксидом</p>
11	<p>Провізор-аналітик аптеки проводить ідентифікацію оксациліну натрієвої солі. В якості реактивів він використовує розчин гідроксиламіну солянокислого в присутності розчину натрію гідроксиду та розчину міді нітрату. Який структурний фрагмент молекули препарату виявляється за допомогою цих реагентів? <i>A</i> *бета-лактамний цикл <i>C</i> ізоксазольний цикл <i>B</i> тiazолідиновий цикл <i>D</i> фурановий цикл <i>E</i> тіадіазольний цикл</p>
12	<p>Вкажіть, який з перерахованих лікарських препаратів за рахунок наявності в його структурі бета-лактамного циклу, дає позитивну реакцію з розчином гідроксиламіну солянокислого у присутності натрію гідроксиду і наступним додаванням розчину заліза (III) хлориду. <i>A</i> *феноксиметилпеніцилін <i>C</i> дибазол <i>B</i> стрептоцид <i>D</i> антипірин <i>E</i> папаверину гідрохлорид Наведіть рівняння реакцій, вкажіть аналітичний ефект реакції.</p>
13	<p>Хімік-аналітик ЦЛЗ виконує кількісне визначення суми пеніцилінів в бензилпеніциліні натрієвій солі йодометричним методом. Який індикатор він використовує? <i>A</i> *крохмаль <i>B</i> фенолфталеїн <i>C</i> хромат калію <i>D</i> метиловий оранжевий <i>E</i> метиловий червоний Наведіть рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.</p>
14	<p>Фахівець КАЛ підтверджує наявність катіону натрію в бензилпеніциліну натрієвої солі реакцією з розчином калію піроантимонату за утворенням: <i>A</i> *білого осаду <i>B</i> жовтого осаду <i>C</i> синього осаду <i>D</i> зеленого осаду <i>E</i> фіолетового осаду Наведіть рівняння реакції.</p>
15	<p>Вкажіть сполуку, яка є вихідною для добування напівсинтетичних пеніцилінів: <i>A</i> *6-амінопеніциланова кислота</p>

	<p>B клавуланова кислота C пеніцилоїнова кислота D пенальдинова кислота E 7-аміноцефалоспорована кислота</p>
16	<p>Для кількісного визначення гентаміцину сульфату згідно з вимогами ДФУ застосовують:</p> <p>A *мікробіологічний метод B метод спектрофотометрії в УФ-області C рідинну хроматографію D алкаліметрію E гравіметричний метод</p>
17	<p>Який із перелічених антибіотиків можна ідентифікувати за реакцією утворення мальтолу?</p> <p>A * Стрептоміцину сульфат C Амоксицилін B Доксидикліну гідрохлорид D Лінкоміцину гідрохлорид E Канаміцину моносульфат</p>
18	<p>Який із вказаних пеніцилінів можна ідентифікувати реакцією з нінгідрином?</p> <p>A * ампіцилін C феноксиметилпеніцилін B бензилпеніцилін D оксацилін E карбеніцилін</p>
19	<p>Який із вказаних пеніцилінів містить ізоксазольний цикл?</p> <p>A * оксацилін C феноксиметилпеніцилін B ампіцилін D бензилпеніцилін E карфецилін</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна Фармакопея України / Держ. п-во “Науково–експертний фармакопейний центр”. – 1–е вид. – Х. : РІРЕГ, 2001. – 556 с.
2. Державна Фармакопея України / Держ. п-во “Науково–експертний фармакопейний центр”. – 1–е вид., 1 допов. – Х. : РІРЕГ, 2004. – 494 с.
3. Державна фармакопея України / Держ. п-во “Науково–експертний фармакопейний центр”. – 1-е вид., 2 допов. – Х. : Держ. п-во «Науково-експертний фармакопейний центр», 2008. – 620 с.
4. Державна фармакопея України / Держ. п-во “Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів”. – 1-е вид., 3 допов. – Х. : Держ. п-во «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2009. – 280 с.
5. Державна фармакопея України / Держ. п-во “Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів”. – 1-е вид., 4 допов. – Х. : Держ. п-во «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2011. – 540 с.
6. Фармацевтична хімія: Підручник для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фармац. ф-тів вищ.мед. для студ. вищ. фармац. навч. закл.ІІІ-ІV рівнів акред.; Вид. 2-ге, випр., доопр. / За заг. ред. проф. Безуглого П.О. – Вінниця: Нова Книга, 2011.- 560 с.
7. Фармацевтичний аналіз: навч. Посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закл./ П.О. Безуглий, В.А. Георгіянц, І.С. Гриценко та ін.; за заг. ред. В.А.Георгіянц - Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013. – 552 с.
8. Лекарственные средства неорганической природы: лекции по фармацевтической химии для студентов факультета подготовки иностранных граждан высших фармацевтических учебных заведений III-IV уровней аккредитации / Гриценко И.С., Таран С.Г., Исаев С.Г. и др. – Х.: Изд-во НФаУ, 2014. – 72с.
9. Лекарственные средства алифатической и ароматической структуры: Лекции по фармацевтической химии для студентов фармацевтических

факультетов высших учебных заведений III-IV уровней аккредитации / Гриценко И.С., Таран С.Г., Исаев С.Г. и др. – Х.: Изд-во НФаУ, 2014.–147 с.

10. Лекарственные средства гетероциклической структуры: Лекции по фармацевтической химии для студентов фармацевтических факультетов высших учебных заведений III-IV уровней аккредитации / Гриценко И.С., Таран С.Г., Ерёмкина З.Г. и др. – Х.: Изд-во НФаУ, 2014.–81 с.

11. Лекарственные вещества природного происхождения: Лекции по фармацевтической химии для студентов фармацевтических факультетов высших учебных заведений III-IV уровней аккредитации / Гриценко И.С., Таран С.Г., Ерёмкина З.Г. и др. – Х.: Изд-во НФаУ, 2014.–132 с.

12. Беликов, В. Г. Фармацевтическая химия : учеб. пособие в 2 ч. / В. Г. Беликов. – 3-е изд. – М. : МЕДпресс-информ, 2009. – 616 с.

13. Арзамасцев, А. П. Фармацевтическая химия : учеб. пособие / под ред. А. П. Арзамасцева. – 3-е изд., испр. – М. : ГЭОТАР- Медиа, 2006. – 640 с.

14. Машковский, М. Д. Лекарственные средства: пособие для врачей / М. Д. Машковский. – М. : Новая Волна, 2006. – 1206 с.

15. The European Pharmacopoeia. 7th edition. – Published by the Directorate for the Quality of Medicines & Healthcare of the Council of Europe. – Council of Europe, 6707 Strasbourg Cedex, France. – 2010.

16. <http://pharmel.kharkiv.edu/>

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи з фармацевтичної хімії для студентів факультету ступеневої фармацевтичної освіти. Частина III: Лікарські речовини природного походження з групи: *алкалоїдів, вітамінів, вуглеводів та глікозидів.*

17. <http://pharmel.kharkiv.edu/>

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи з фармацевтичної хімії для студентів факультету ступеневої фармацевтичної освіти. Частина IV: Лікарські речовини природного походження з групи: *гормонів, антибіотиків.*